

Poesia per a prosaics

Si llegir s'ha convertit en una raresa, llegir poesia frega l'excentricitat. Però sense l'experiència de la poesia no podem considerar completes les humanitats i, doncs, no ens podem considerar del tot humans. Per això són d'agrair els llibres que eleven els lectors prosaics a la poesia sense fer descendir la poesia del lloc on els grans poetes l'han situada. Em veig amb cor de citar tres llibres sobre aquest gènere que tenen en comú la virtut d'elevant els lectors: *Dinàmica de la poesia* (Seix Barral), de Joan Ferraté; *El contorn del poema* (Quaderns Crema), de Pere Ballart; i *Poesia i veritat*, de Salvador Oliva, que acaba de publicar Edicions de 1984.

El més rellevant del llibre de Salvador Oliva (Banyoles, 1942) és que incorpora un sentit comú que trobem a faltar tant en la concepció com en l'ensenyament i fins i tot en part de la pràctica actual de la literatura. Per començar, Oliva estableix que no es pot separar llengua i literatura, ans al contrari, que no es pot entendre l'una sense l'altra (una afirmació irrefutable, malgrat que hem conegut practicants d'una que denigraven l'altra, fins i tot en aules universitàries). La separació entre forma i fons, continua Oliva, és una fallàcia: "En art no hi ha formes i continguts, sinó tan sols formes i interpretacions." Seguint Oscar Wilde, l'autor postula que l'única veritat d'una obra literària és l'estil.

A la segona part del llibre, Oliva analitza uns quants poemes a partir de la fonologia, la sintaxi i la semàntica. Així, es fixa en la repetició de paraules en un sonet de Shakespeare, en la tensió entre mètrica i sintaxi en un poe-

Salvador Oliva
i, sota, Pere Ballart i a
la dreta Joan Ferraté
LLUÍS CRUSET / ALBERT
SALAMÉ / ARXIU

ma de Riba, en les vocals tòniques d'un epigrama de Carner, en els adverbis que dosifica Gabriel Ferrater. És a través de la llengua que el poema se li fa entenedor, i de retruc a nosaltres.

Professor, investigador, traductor i poeta, Salvador Oliva ha conviscut durant anys amb els textos que ha seleccionat en aquest llibre.

En una ocasió, va preguntar a Jaime Gil de Biedma les circumstàncies en què havia sorgit un dels seus poemes. L'explicació el va decebre, ja que les circumstàncies eren inferiors als versos que havien ocasionat. En conseqüència, a *Poesia i veritat*, un llibre que se centra en la literatura i no en la xafarderia, Oliva escatima l'explicació i desentranxa el poema. *

TRUQUEN! ARNAU PUIG

Acció i intencionalitat

El sentit i valor dels mots, de les coses i dels instruments s'estableix en relació amb la intencionalitat amb què s'actua. En aquest món actual nostre la intencionalitat és el barem de la qualitat de l'acció. El valor atribuïble a les accions és, així, el de la intenció amb què s'executen. Si llegim qualsevol text dels designats legals, ens adonem que si no inclouen aplicacions concretes, i encara que les incloguin, aquestes no són altra cosa que un modelatge de paper mullat apte per fer ninots de falla; clar i curt. Igualment passa amb els

instruments, i mai tan oportuna l'experiència, que de ser les eines més subtils per esbrinar què són les coses, què en podem fer, obtenir o extreure dels productes naturals que successivament ofereix la naturalesa, motivació per a la qual els instruments foren inventats o establerts, resulta que només donem als instruments l'oportunitat de, tot jugant, fer-nos la punyeta, destruir el que hauria de ser abocat al respecte i preservació, o bé per trobar maneres d'amagar el que es roba als altres; amb un saldo final de només desnonar i matar, en

lloc de descobrir construir, elaborar un món més ple, més ric, més acomodable als nostres desitjos, necessitats i satisfaccions –precisem– ètics, que vol dir aquells que no han de fer mal ni perjudicar el proïsme. Sóc un enemic de tot moralisme i sempre he precisat que la moral i els seus codis no són altra cosa que tapabrutis de l'egoisme humà. Però fer altrament és malbaratar les nostres possibilitats de penetrar els secrets del món, dedicant els enginys a només destruir-lo o jugar-se'l tot passant el temps. *